„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом пићом, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију
(у сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 189. У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 11. (23.) ДЕЦЕМБРА 1879. ГОДИНА XIV.

У НОВОМ САДУ 11. децембра.

Два су предмета, који у овај мах занимају општи интерес јевропски. Један је чисто међународне природе, други се за сад тиче одношаја само двеју држава, но лако може прећи на поље међународне политике. Та два предмета јесу плавско-гусињски и енглеско-афгански спор.

На другом месту засебно саопштавамо ноту портину о **плавско-гусињском спору**, у којој се Порта правда и вели, да је све могуће учинила, само да се предаја Плаве и Гусиња на миру обави, те у на пред одбија од себе сваку одговорност за могуће крваве сукобе. Ваља приметити, да то није у право нота-окружница, јер она је адресована само на петроградски кабинет, а другим кабинетима просто саопштена. Она није промашила свог циља. Неке су силе признали Порти „добру вољу“, којом она полази на извршење берлинских наредаба гледе Плаве и Гусиња, и султан им је на том признању захвалио, но и пак су силе посредовале. Познато је, како је Божи Петровићу заповеђено са Цетиња, да у Андријевици остане пасиван и да причека на даље заповести. Та заповест није могла потећи у след показане „добре воље“ портине, него је збиља последица неког вишег чина, „Рус. аген.“ исправља оне гласове, што рекоше, да су силе одбиле руски позив и нису хтеле да посредују у корист Црне Горе. На против силе су своје заступнике у Цариграду упутиле, нека позову Порту да она мирним путем сврши спор, са Црном Гором, јер њој највише мора до тога стати, да се тај спор мирно заглади. По томе се дакле види, да силе и ако нису колективно, а оне су заједнички посредовале. Још додаје полузвачни орган руског спољашњег звања, да руски кабинет није баш постојано настојао око тог, да се на лице спорног места изашљу комисари сила. На тај заједнички корак сила Порта је 5. о. м. саопштила црногорском заступнику, Станку Радоњићу, телеграм Муктар-паше у ком мушир вели, како се тврдо нада, да ће за који дан мирним начином предати Црногорцима Плаву и Гусиње. Крај свих тих мирољубивих гласова ваља нам регистровати и ову, истина мало ранију вест „Фрмдблта бечког. По том листу била је 3. дек. у Гусињу скупштина арнаутских старешина, и у присутности отоманских званичника из Плаве и Гусиња она је закључила, да се оружјем одупру Црној Гори, ако ова силом пође да узме те области. Али беј, који је руководио ту скупштину, изјавио је у име плавско-гусињских становника, да они морају одбити проглас портин, у ком се позивају да положе оружје. Скупштинска одлука та достављена је како Муктар-паши, који се по портиној заповести с главним делом своје војске из Пећи у Призрен повукао и у Пећи и Ђакову оставио само по један табор посаде, тако и косовском валији Назиф-паши. Уједно је овај последњи умољен, да поменуту одлуку Порти саопшти. Погледом на то, да највише од Арнаута зависи, како ће се обавити предаја Плаве и Гусиња, поменута одлука гусињске скупштине не сме се испустити из вида.

Што се тиче **енглеско-афганског спора**, ту немамо новијих вести, али морамо регистровати неке старије, које на сваки начин ваља резервно прихватити, јер потичу из енглеског извора. Званично се јавља 5. о. м. из Калкуте ово: ђен. Робертс јако се утврдио у табору код Шерпура и имаде свега, што му треба, за пет месеци. Першња његова позиција биласе веома развучена, тако да ју није могао успешно бранити, тако да се морао повући у садашњи положај. Но то повлачење стало је доста жртава. ђен. Робертс нада се, да ће моћи непријатеља нападати, како се у Шерпуру добро утврди. Но не ће много вредити, ако се од непријатеља буде отимала тек по која стопа земље, на ње ваља јаком силом напасти. Ако Енглези напусте Кабул, Афгани ће се осмелити, а подићи се и она племена на спојним пругама, која су до сад мирна била. Гувернер од Целалабада умакао је и на његово место постављен је други. Ухваћена су писма Азматула кана и Бајрама, у којима је тачно обележено, како Афгани ваља да ударе на Кабул, и у којима се досле мирна племена Кугијана позивају, да се дигну на непријатеља. Слична писма послата су и другим племенима афганским. Међу тим дигла су се племена испред ђен. Робертса и пресекла пут оној војсци, што му је из Гундамука пошла у помоћ, тако да је свеза ђен. Робертсом прекинута и он опкољен од 30.000 Афгана. Пред Кабулом очекују се сад одлучне битке, које ће не само бити одсудне по судбину Енглеза у Афганистану, него може бити и по њихово господство у Инђији. Афганистан је сад кључ, који може отворити двери са свим нове констелације на истоку.

Портина нота о плавско-гусињском спору.

Портина нота о плавско-гусињском спору, која је управљена на петроградски кабинет, а осталим кабинетима само саопштена гласи:

По вестима, које су гувернери од Манастира и Косова добили и високој Порти доставили, изгледа, као да су сукоб међу Арнаутима и Црногорцима ови последњи изазвали. По што је влада своју војску из Гусиња извела, она не може добра стати за истинитост те вести, но ни у ком случају тај сукоб није тако важан, као што се у први мах мислило. Ми смо руској влади захвални, што је признала, да Порта гаји искрене намере у питању гусињском. Царска се влада збиља чврсто и постојано држала; пошто је безуспешно нудила у замену за Гусиње знатнију и богатију област, она је, не трошећи времена, одлучно и снажно деловала. Њег. екселенцији Муктар-паши заповеђено је, да са 15 батаљона крене и с отом силом подупре наговоре, што су се морали употребити, не би ли се отклонио сваки сукоб међу Арнаутима и Црногорцима и могуће проливање крви.

Кад је Њег. екселенција приспео у Калкинделен, издао је проглас, у становништво позива да попусти. Из Призрена управио је мушир друга на гусињане, а тако исто и на ђаковљане и пећане. У том прогласу саопштио је становништву, како је царска влада тврдо наумила, да берлински уговор спроведе, те одлучно их позвсо, да се покоре, напоменувши им, какве их последице чекају, ако се најмање успротиве. У једно је мушир тако разделио своју војску, да гусињанима није нико могао доћи у помоћ, да им помогне у њихову отпору против окупације. Да би усавршио те војничке мере, изиште он из Митровице седам нових батаљона, од којих четир пошље у Пећ. На тај начин подигнута је јака ограда, која је гусињане растављала од оних места, од којих су се могли помоћи надати. На послетку је још, да се не би ни најмање могло посумњати о вољи царске владе, издана заповест, да кајмакам и кадија гусињски, једине отоманске власти, које су у Гусињу остале, отиду одатле. То су мере, које је предузео газија Муктар-паша у договору с ђенералним гувернером и војничким заповедником од Косова, који су сва тројица у Призрену скупљена. Њима се не може приговорити, ни да су немарне, ни да нису доста оштре.

Опет за то саопштио нам је црногорски министар и изјавио, да његова влада не може дуже чекати, да ће услед тога кнежевска војска Гусиње на силу узети и са становницима најстрожије поступити. Царска влада, која је све своје власти у Гусињу упутила, да се повуку, са свим је коректно радила, као што и сада ради и као што ће и у напредак радити, а све с том намером, да спречи проливање крви. То се мора узети као жив доказ њезиних лојалних намера и њене добре воље. Ваше од ње захтевати, значило би присиљавати је на нерасудне мере, које би ситуацију само замрсиле. Висока Порта све је учинила, што је год могла, и неће престати, да своје труде заложи, само да се спречи проливање крви. Ако се ипак изроди крваv сукоб, Висока ће га Порта веома сажаљевати, али и живети у уверењу, да је све учинила, само да га спречи.

Са српске народне скупштине у Нишу.

(Наставак.)

Сима Милошевић признаје да су обе адресе написане у духу жеља и потреба народних, но с том разликом што већина нигде не спомиње да је погажен закон о изворима за одужење дуга, а у адреси мањине то је праведно обележено, а ћутање о том значило би дозволити да се и даље зло продужи и чини.

Димитрије Голубовић налази да је неумесно стављати жеље и потребе народне у адреси и вели да је то време прошло кад је владар саслушавао жеље и потребе народа непосредно па их за тим пренашао у законодавно тело, и што је налазио за добро узакоњавао, а то већ сада бити не може где је држава постала уставном и где постоји парламенат. — Сада уносити жеље и потребе у адресу могло би имати хрђавих последица у случају да владаоц од захтеваних потреба и жеља не би могао или не би хтео примити, а том појавом могли би се незадовољници користити. Према овом он није ни за адресу већине ни за адресу мањине, а наводи да се упрошћење администрације може онда постићи кад би се и послови умањили.

Поп Милан Ђурић, пре но што је почео говорити о вредности саме адресе, побијао је говор Голубовића да адреса треба да је само један акт учтивости, доказујући да је Србија договором са својим владаоцима из дома славних Обреновића добила своју независност, а не производом дипломације ни фаним западним формалностима и он би желио да народ и сада преко својих посланика искрено каже своме господару: Ово је, господару добро, а ово је зло у народу. Даље је противан оним, који не даду да се наша браћа у ослобођеним пределима изједначе у законим правима, кад су у дужности изједначена и вели, да је плашња неумесна, кад је јасно да закони повратне силе не могу имати према њиховим разним правима, а не одобрава ни разлоге Алексе Петковића да смо ми сами ову нашу браћу ослободили без њиховог суделовања и пожртвовања. Не дозвољава да се може гажење закона о изворима за одужење дуга прећутати, као што то хоће адреса већине и он по чистој савести, међући руку на срце, гласа за адресу одборске мањине.

Риста Поповић у дужем свом говору доказује за што није за адресу одборске већине, наводећи узроке да је адреса написана малелучки. — (Скупштина захте, да узме реч натраг, претседник опомену говорника, који опомену прими па продужи) како се у адреси већине одаје хвала влади, а не осуђује се што је министарским расписима и президијалима погажен закон о одужењу државног дуга, а поред тога вели да је у адреси већине потрвено уобичајено право народа, да искаже своје жеље и потребе владаоцу, доказујући да је то нарочито нужно што се зна из досадашње практике да влада има пута и начина да најкориснији предлози посланички остају у архиви скупштинској, а многа решења скупштинска не добијају потврду законску. За то би желео да у адресу уђу ове потребе народне: разумна штедња по свима гранама народњег газдинства; да се ујачи већа лична и грађанска сигурност у нашој земљи; да нам се даду бољи услови за наше економно развиће; да се вежу трговачки уговори с нашом суседком Аустро-Угарском, која с нама поступа у трговини шљачкашки, док међу тим труди се влада да закључи уговоре са државама са којима нема непосредног додира, и овде где нам је највећа потреба није ништа радила.

Према свему овоме вели да је за нацрт адресе одборске мањине, јер иначе огрешио би се о своју посланичку дужност.

Министар претседник. Нисам мислио да говорим, нити и сада мислим да улазим у саму ствар, али таке речи, које је г. предговорник исказао, изазивају ме да говорим, и тој њему управо да одговорим. Ако би претрес пошао оним правцем, који му даје овај господин предговорник, онда би смо ми тешко дошли до споразума; јер би тада место ладног расуђења међу нама овладала страст. Ја нећу да подсећам на оне речи за које је предговорника опоменуо г. председник, но ћу само да обратим пажњу на нека друга места из његова говора; тако на пример он тврди да предлози скупштински не излазе на претрес, него излазе само они, које влада протурује преко својих једномишљеника. Ја не налазим ни у колико овде увреду за владу и њене једномишљенике. Наравна је ствар да влада не би се могла одржати, кад не би имала једномишљеника. Тако исто могло би се повратити и њима који нису једномишљеници влади кад подносе предлоге: „откуд вам ти предлози?“ тада би се могли упустити у распру, откуда би свакојака закључења произашла.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

Бела Црква 4. децембра. (Суспензија црквене општине, комуналне школе певачко друштво и разно.) Усљед поднешене тужбе, од стране појединих овдашњих прк. општинара епархијској власти, гледе заоставшега дуга састојећи се из парохијала и верозаконског прирева, одлучила је конзисторија, да се ова прк. општина суспендује, а на њено место постави један привремени одбор из 12 неокаљаних лица у цели, да црквену администрацију све донде отправљају докле се год путем овршбе не постигне известан број чланова за општинску реорганизацију.

Обзиром на суспензију, епархијска област није имала у виду добре општинске одношаје и последице, које би на штету цркве проузроковале се него је по савету овоместног протојереја дотичну тужбу као основ законите пресуде уважила. Заоставши школски и верозаконски прирез мого би се и без повреде општинскога авторитета овршбеним путем утерати, овако пак посредством суспендовања, не само што црква нема хасне, него се таким поступком проузрочила неслога и вечна општинска размирица, где је тако рећи свака могућност искључена да се општина у првобитно стање поврати.

Наше срп. комуналне школе већ ударише темељ мађарском језику као облигантном учевном предмету, још мало пак ће се препородити у духу великог мађарорсага. Деца у трећем разреду декламују већ стихове од Петефија, а у четвртом знају историју стари и нови Мађара, дочим у свима разредима опажамо мноштво табла ишараних мађарским механизмом. Е па онда лако је ту научити а временом постати ваљаним Мађарем. Та свуда смо ми у грађанском и општинском животу изложени утицају иноплемени стихија и њима подложени, с тога није заитевати, да комунални учитељ нашу децу васпита у духу своје вере и народности, то је ствар свећеника, а свећеник, који је позван да у деци пробуди народно и верозаконско чуство, он из обзира на даће и свечарства заборави да своме позиву одговори, те тако наша деца у одређени час за религиозно предавање увек морају дремати.

Наше је певачко друштво помоћу својих свесних и разборитих чланова истрајало у међусобној борби за опстанак свој, упитна друштвена размирица повела се усљед неколицине чланова, која беше заданута фанатичким идејама сневајући о операма и више виртуоским продукцијама, иступила из певачке задруге те се ставивши у непријатељски положај према друштву хотећи на силу бога, да буду конкуренти и оснују оперску задругу. Поменута неколицина не види, да нису ни за просто певање, а камо ли за оперу дорасла. Уз то имају још и образа да се под фирмом певачкога друштва по новинама анонцирају и са управитељем темишварског немачког позоришта ступе у преговор, да на тамошњој позорници оперу Милоша Обилића прикажу. Вођа је поменуте клике познати јаворски делија, који не беше срећан да на бојноме пољу пожње венац лаворик, с тога се дао у дубоке виртуоске студије, да по којој оперу срп. народу прекроји само да своју славу уздигне.

Овим изјављујемо да белоцрквањско певачко друштво не бави се с операма, оно има своју истакнуту цел, него кликаши, који су из друштва изгнати.

Молдавска срп. прк. општина за љубав солгиного седишта у старој Молдави одказала је паробродском друштву свој прк. стан, те је са 100 фр. а. вр. јефтиније издала своме солги. Зар се тако са прк. добром манипулише, та солга и без да је у вашој средини, он вас ипак ваљано стриже. Видиће мо, шта ће епархијска власт на то рећи.

Карловац 5. децембра. („Обзору“ од 16. просинца.) Премда већ навикнути, да у том листу о овдашњој српској препарандији читамо само лажи и клевете, као да му се дописници у бољем оружју не разумеју, то ипак на последњи му допис о реченом заводу, где се вели, да препаранди псују по улицама бога хрватскога, да носе револвере и да управитељ ни у поноћи с њима каву пије, на тај допис морадосмо се само згадити, и то згадити као на нешто, на што човек само опљуне па прође. „Обзор“ мора да ће се угојити, кад се таком храном храни.

У Кнезу 3. дец. Пошто се је из извештаја од прошастих саборских седница, изишавших у овоме цењеном листу, за многе и разне молбе дознало, а за једну молбу из овога места, која је од животног питања по Србе у њему живеће, није се

ни једна реч чула, и по томе не знајући јамачно, е да ли је та молба допала у крило в. школскога савета или сабор. делегације, што се само наслутити даје, зато нека се та молба сад одавде чује, која гласи:

Славни сабори! Ја сам покорно долеподписани имао част као народни заступник год. 1874/5 сл. сабору поднети молбу, да се на основу наведених разлога у овој долеподписаној мешовитој општини Кнезу сазида српска школа; на коју је молбу сл. сабор у својој XXIV. седници од 29. маја 1875. изволео закључити: да се тај предмет на уредовање достави епарх. школ. одбору темишварском. Но пошто славни епарх. школ. одбор у том погледу до данас није ништа учинио, и пошто одлагање тога предмета наноси уштрба, а најпосле и пропаст овдашњим малобројним Србима нанети може, — и услед тога, из разлога, што нам Романи после комисионалног пописа душа по народности од 14. маја 1866. год. у свој искључиви посед узеше дотле заједничку школу са свима зградама и четири и по јутара школске ораће земље у вредности 10.000 ф., из разлога, што би Романи по њиховом сопственом себичном рачуну од седмога српскога дела у њиховим рукама налазећег се укупног заједничког капитала, имали годишња законита интереса преко 80 фор. у име привремене одштете до коначног поделења Србима издавати; из разлога, што Романи не држећи се ни тога свог себичног рачуна, но напротив Србима само по 8 фор. словом: осам форината годишње одштете на издржавање школе издају; из разлога, што та од стране Романа бачена мрва Србима више понижава и вређа него што им помаже; из разлога, што су услед те романске неправде Срби приморани сами сав порез школски у износу 450 фор. сносити; из разлога што је са тим порезом свака српска душа овдашња са 1 ф. 50 н. годишње оптерећена; из разлога, што због тога терета, који се већ 13 година сноси, Срби почињу од своје народности одпадати и Романима предазити; из разлога, што тим пролазом број Срба умањава се а спадајући на њих школски порез све више расте и умножава; из разлога, што Романи те прелазеће Србе опроштене од њиховог школског пореза примају, и тим поступком их све више привмамљују; из разлога, што Романи услед тога имају ту своју спекулацију, да тим прелазом умале и ослабе Србе у толико, да немогу најпосле своју школу издржавати и да по том морају nolens volens како са школом тако и са црквом и црквено-школским имањем у њихово крило пасти; из разлога, што Романи рачунајући на добар успех те своје спекулације никад искрено ни мислили нису, да се са Србима пријатељски измире и поделе а сваки су покушај такав намерно у клици осујетили, нити им је сад и у крај памети да ту међусобну деобу путем процеса покрену и изведу; и најпосле из разлога, што само српска школа може одржати и сачувати српски народ са црквом у овом месту, да не утоне у романски живаљ, — по ново и у дванајстом часу најпокорније молим славни сабор да изволи закључити: да се у мешовитој општини Кнезу има предузети и спровести парцијална шк. деоба, и да се Романи због узурпације српског школског поседа без обзира на завршну деобу принуде, Србима овдашњим или школу сазидати или пристојну саразмерну новчану накнаду издати. а дотле да се Србима у Кнезу на издржавање своје вероисповедне школе са 225 фор. из народног клирикалног фонда у помоћ притече. Са велепоштовањем итд. у Кнезу 26. септембра 1879. најпокорнији слуга Никола Николић парох.

Нови Сад 10. децембра. Данас у подне стиже у нашу средину др, Светозар Милетић. Хотећи избећи сваку манифестацију од стране својих пријатеља и поштовача, Милетић је са свим из ненада дошао, тако да ни родбина његова није била у на пред извештена о доласку му. И пак као муња за тили час пронесе се по вароши глас о доласку напаћеног српског сужника и свако једва чекаше да види и поздрави оседелог српског вођу и да му рече искрено српски: добро нам дошао! Но како су први тренутци састанка, особито после дуга растанка, посвећени родбини, то се данас, непосредно по доласку нашег српског првака, нађоше код њега, осим родбине му, најприснији пријатељи и познаници, који га радосно поздравише. И да не речемо, разуме се, да свако српско срце плива у радости са доласка дра Милетића.

— Непрестано нам стижу телеграфске депеше, у којима се казује радост и честита ослобођење дра Свет. Милетића. Тако се изјавама радости придружују Срби из Кистања и Словени из Петрограда. Из руске престонице поздрављају Милетића на слободи: Руси, Чеси и Срби, чланови одбора словенскога друштва.

— Са разних крајева Српства, камо још зар није допрло званични глас о промени у српској патријаршији, стижу нам у тој ствари телеграфске изјаве, које се у главном слажу с пређашњим сличним изјавама и телеграмом саборских посланика, штампаним у 185. бр. нашег листа. По што су изјаве поменутог смисла сад не само анакронистичне, него и беспредметне, то их нећемо више саопштавати.

НОВИЈЕ.

— После извештаја мешовите комисије заступничког и господског дома аустријског царевинског већа, заступнички дом увео је 8. о. м. последњи пут у претрес обранбени закон и са више од нужне две трећине гласова усвојио га.

— „П. Л.“ телеграфишу из Беча да је руска влада званично пријавила да је Новикова из Беча одазвала и да његово место мисли попунити досадањим руским заступником у Берлину, Убрилом. У једно је по дипломатском обичају запитала, немају ли што против тог дипломата, а из Беча су одговорили, да немају.

— 8. о. м. стигао је у Петроград енглески заступник лорд Дуферин, и истог дана конферисао с канцеларом кнезом Горчаковим.

— С афганистанског бојног поља нема других вести, до оне званичне из Калкуте, што вели, да је ђен. Гуг 5. о. м. из Јагдалака кренуо пут Кабула. Свева с војском истог ђенерала успостављена је 6. дек. Тамошња племена слаб су отпор давала.

— 7. о. м. држано је енглеско министарско веће, које је већало о ситуацији у Афганистану.

ПРИЛОЗИ ЗА НАДГРОБНИ СПОМЕНИК
СИМИ МИЛЕТИЋУ
оцу дра Светозара Милетића.

Скупљено у Чуругу. Др. Милан Лакић 5 ф. Тодор Ивков 1 ф. Младен Перић 1 ф. Стеван Јанковић учитељ 1 ф. Вранко Јанковић учитељ 1 ф. Александар Аксин 50 н. Ернест Јосимчев 50 н. Мика Попов 1 ф. Милош Давидовац 1 ф. Игњат Костић 30 н. Мата Попић 2 ф. Никола Каленић 1 ф. Гавра Вучерић 1 ф. Ст. Николин 50 н. Новак Каленић 1 ф. Никола Дражић 1 ф. Новак Гаврилов 20 н. Александар Зотин Србобранац 2 ф. Александар Кајански Србобранац 2 ф. Аца Русов 50 н. Марија Тапавица 1 ф. Никола Јакшић 1 Јосиф Штајн 1 ф. Н. Н. 50 н. Никола Гаврилов 80 н. Тоша Јанковић Србобранац 50 н. Аврам Попић 30 н. Сима Вучерић 20 н. Марија Јанковић Србобранаиња 30 н. Наталија Гаврилов 20 н. Љубица Гаврилов 1 ф. Станко Милинов Србобранац 10 н. Јулијана Гавриловић 2 ф. Динка Марковић 50 н. Данило Милинков 10 н. Ђока Лијанов 50 н. Аца Милићев 10 н Поаца Цесаров 20 н. Тоша Сегединац 20 н. Шандор Лијанов 50 н. Милош Лукић 1 ф. Јован Манојловић 50 н. Милош Каначки 50 н. Новак Радишић 50 н. Паво Ковевић учитељ 1 ф. Вл. Сувачарев 50 н. Тима Давидовац 1 ф

Курс бечке берзе 10. (22.) дец.

5% металица	68.75
5% народног зајма	70.—
Аустријска златна рента	81.—
Угарска златна рента	96.70
Државни зајам од 1860 г.	129.50
Акције банчине	852.—
Лондон	116.75
Сребро	100.54
Ц кр. дукати	5.52
Наполеондори	9.31
Немачке марке	57.70

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за 1880 годину.

Цена 50 н. или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наручбине већи и највећи рабат.

У Н. Саду о св. Николи 1879.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

НАЈЛЕПШИ ЈЕ БОЖИЋНИ ДАР
СРПСКОЈ ДЕЦИ

„БАДЊАК“

ДАРАК ДОБРОЈ ДЕЦИ
од **ЧИКА СТЕВЕ**
са 14 слика.

Зна се да су **чика Стева** и чика **Јова Змај** препородили у нас дечију књижевност, први својим лепим поучно-забавним причама, а други узоритим песмама из дечијег живота.

Ево прегоше оба та дечија писца наша да учине српској деци велику радост и о идућем божићу — овом новом својом књигом лепим „Бадњаком.“

У књизи има 4 дивне песме чика-Јовине и 6 лепих прича чика Стевиних — све ново нигде не штампано, а садржај тај красе 14 уметничких слика.

Књига је увезана у тврде ружичне и шарене корице а штампана је на лепој глаткој хартији. Цена је књизи 25 новч. или 100 пара.

Родитељи, добротвори сиромашне деце, школски одбори не могу лепшим даром но што је „Бадњак“ даривати српску децу. Ко поручи ову књигу у више комада добија пристојан рабат.

Наруџбине из Србије иду на књижару В. Валожића у Београду а из осталих крајева на потписану штампарију.

У Н. Саду, на првозваног Андрију 1879.

НАКЛАДНА ШТАМПАРИЈА
А. ПАЈЕВИЋА.

КЊИЖАРА ВЕЛИМИРА ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ.

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ НА КЊИГУ:

ПРИПОВЕТКЕ МИЛ. П. ШАПЧАНИНА

IV. књига

ХАСАН-АГА

историјска приповетка по Чајковском, Куниберту и казивању савременика

Цена 2 динара или 1 фор. ауст. вред.

Књига износи 22½ табака.

Скупљачи претплате на 5 предбројника добијају једну књигу бесплатно.

Књига ће се разаслати поштом о трошку књижаре.

Ова IV. књига Шапчанинових приповедака излази у двојаком издању: за оне, који имају I. II. и III. свеску, излази IV. свеска у истом облику, а за оне који их немају, који би је хтели имати засебно, као што и јесте засебна прича, излази у другом облику и лепим илустрованим корицама. Илустрација приказује једну од најглавнијих и најлепших сцена из саме приповетке.

Скупљену претплату треба послати потписаној књижари **до 25 декембра.** После тога времена одмах ће се књиге разашиљати.

Приповетке Милорада П. Шапчанина познате су нашој читалачкој публици. И Хасан-Ага не изостаје иза оних, које су до сада угледале света. Наши књижевни листови припознају Шапчаниновим приповеткама својства, која имају изврсни књижевни производи ове врсте. Нема много књижевника који као он владају разумљивим, лепим и уметничким слогом. За ово је Хасан-Ага један од најбољих доказа.

У Хасан-Аги приповедају се устанци нашег помухамедањеног народа у Босни, устанци, којима се желело збацити власт Османлија и васпоставити народну босанску владу. Устанци су се свршавали с двојаким успехом: први у корист борца за босанску слободу, други њиховим поразом. Но у оба рата показаше наши мухамедовци ретку истрајност, примерно јунаштво, непомирљиву одвратност према Османлијама. Њихово срце привлачило их је земљи, приближавало осталој својој браћи православној и католичкој — али још неослобођени од неповољних утисака минулих историјских догађаја више одушевљени мухамедовством него својом народношћу, пропадају они поцепани и растргани, губе се у виговима и клопкама понајвише хришћана-странаца, који, пробисветски солујаше се у османску империју, већином да помогну скрхавати и искорењавати оправдане покрете разно родних народних живаља по широкој царевини. Особито су просто и лепо нацртани религиозни, породички и друштвени обичаји наше браће Мухамедоваца, обичаји, који су већином српског и хришћанског порекла и који се ни мухамедовством нису дали сломити ни искоренити.

У Београду 3 децембра 1879. **КЊИЖАРА ВЕЛИМИРА ВАЛОЖИЋА.**

ТРГОВИНА И ПРОМЕТ.

СИСАК 2 децембра. Пословни весник (Шипуша и друга.) Пропустили смо били дуже времена издавати, а то из узрока, што је житна радња са нашима пределом ређи престала била. Пошто се је неко вријеме за редовито пословање повратило, настављамо наш вјесник:

Шенице је последње време пар терета привежено, али је пословање са истом с тога врло теготно и незнатно, што су цјене пренапете; прва банацка и потиска роба држи се по фор. 14.60 новч. а хрвацка решетана фор. 12.30 дочим се за босанску неда цена означити, док се каквоћа неразвиди.

Кукурузом је нешто више посла, али се ни та струка још није онако развила, како се је очекивало; купци у попуштање цјена се усујући, само најнужније потребе покривају, и плаћају прву банацку робу по фор. 7.80 до фор. 8 — а босанска је по каквоћи 20—30 новчића јефтиније.

Јечма се на пијаци слабо налази, но њиз ни потраживања нема.

Зоб је последњег времена до нешто бољег потраживања дошла, и получује лепа банадка роба фор. 7 до фор. 7.10 а босанска нова фор. 6.50—60. нова пак и стара мешана фор. 6.40—50.

Пасуљ, бели стари получују фор 10.50 до 10.75 а нови фор. 11 до фор. 11.30 шарени пак фор. 7.50 до 8 в.

Шљиве су слабо тражене; за Немачку неодлази за сад ништа, јер су се купци прије повишења увозне армице са старом робом довољно обскрбили. Једина продаја за трст могућа, малаксала је такође од једно доба с тога, што се је Америка са робом прилично покрила, те је куповањем престала.

Нек нам буде дозвољено, да високопоштоване госпође домаћице учинимо пажљивима на велику штедњу, која се у томе састоји, да се поред праве кафе

Кафа од смокава

кува. Тиме се две користи постигну; 1) кафа добија пријатан укус; 2) цела ствар много јефтиније стане. Тако дакле препоручујемо нашу **кафу од смокава.**

Са 100 фор. јемчимо, да је наш еспап истинит и чист.

Почем се наш еспап од других подржава; то обраћамо пажњу на наш заштитни жиг. Кафа наша од смокава добија се у белим завитцима са златним натписом Кафу ову од смокве произваћа творница

Viktor Schmidt & Söhne

у Бечу Wieden, Aleegasse Nr. 48.

Главно стовариште у Новоме Саду у трговини: код **Емериха Дицгена и Браће Вагнера.** У Н. Паланки код **Нађ Деже.** Опште аустро-угарско чиновничко друштво за потрошарину у Оршави. 56—200

SCHUTZ MARKE S&S REEL

БОНБОНИ
од
БОКВИЦЕ

за прса, од кашља, од промуклости, од слуза (Schleim), од тако званог магарећег кашља код деце (Keuchhusten,) Такође против бола у плући и прсима.

Боквица је биљка, коју је бог створио за лек и спасење болујућег човечанства. Биљка ова има у себи ту силу, да лечи грпобољу и душник. Што се тиче нашег производа, јамчимо, да се у овим бонбонима налази чиста смеса од шећера и од сока од боквице. Чинимо пажљивим на наш заштитни жиг (Schutzmarke.) **Боквични бонбони** могу се добити код:

Victor Schmidt & Söhne
k. k. Landesbef. Fabrikanten, Wien,
Wieden, Aleegasse 48.

У Н. Саду: код гг. **Г. Плавшића, Е. Дицгена; браће Вагнера, Д. Коде; Л. Ц. Јунгингера** у Петроварадину, **Мих. Ритер** Перјамош (Банат) Х. А. Волтман у Руми, Јос. Бах у Земуну. Опште аустро-угарско чиновничко друштво за потрошарину у Оршави.

✝

Са тужним срцем јављам свијема пријатељима и знанцима, за кобну смрт моје супруге

Ане Радичевић
рођ. Поповић

која се после шестонедељног боловања 22 новембра у четвртак у 10 сахати у вече на Цетињу преставила у 33-ој години свога живота, оставивши после своје смрти три шћери и једног синчића. Спроводу покојнице учествоваше многи цетињски грађани и житељство, по најкишовитијем времену, којијема најтоплију благодарност узјављујем, сахранивши је у гробљу свете Госпође пред Влашком црквом у петак 23 новембра 1879 године.

Филип Радичевић
протођакон.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ

На упражњено парохијско место у Бежанији овим се поново стечај расписује.

Свештеничкој удовици припада половина свију парохијских прихода до 20 фебр. 1880 год.

Просителји имају своје нужним сведочбама снабдевене молбенице за 4 недеље, рачунајући од дана првог увршћења расписа овог, овамо поднети.

Из седнице конзисторијалне, у Карловци 14 новембра 1879 држане.

1—3 КОНЗИСТОРИЈА АРХИД. КАРЛОВАЧКЕ.

СТЕЧАЈ.

По вис. налогу слав. епарх. школ. одбора у Темишвару отвара се стечај, на скоро отворену нову школу за мушку и женску децу; а сада се нота школа променује у чисто женску, за коју је нужна учитељица, која ће децу осим прописаних предмета школских и ручном раду женском учити. — Плата је таквој 350 фор. а. вр. и слободан стан.

Тако исте за попуњење једне мушке школе са сталним учитељем, на којој већ од две године постоји привремени учитељ и који је овдашњи тражи се један учитељ. —

Плата је овоме 500 фор. и стан из 1 собе, кујне и коморе, с баштом. —

Молбенице добро инструиране имају се поднети овомеcтном шк. одбору. — Рок пријаве траје до 18 јануара, дан избора 20 јануара 1880 год. н. ст. к.

Из седнице одборске обављене 2 децембра 1879.

У Карлову протопопијату Вел. кикиндском.

У отсуству председника

ВАСА ЛАЛИЋ перовођа. ЉУБОМИР КОВИЧЕВИЋ подпредседник.

СТЕЧАЈ.

На молбу српске православне цркване општине сомборске с овим се на смрћу Данила Поповића пароха упражњену тамошњу парохију III. разреда, са којим је осим плате у готовом новцу и релутум за сесију у износу од 300 фор. а. вр. скопчан, стечај расписује.

Надтицатељи имају своје са прописаним сведочбама снабдевене молбенице, преко својих предпостављених власти овамо најдуже за четир недеље од дана првог увршћења у новине поднети.

Из седнице конзисториалне у Новом Саду 15 (27) нов.

3—3 КОНСИСТОРИУМ ПРАВОС. ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

ЕДИКТ.

На молбу Георгија Гајчиновића становника и трговца суботичког, да му се у месецу октобру 1877 године вероломно, и злобно од њега одбегла супруга, Марија рођ. Стојановић едиктално ради развода брака позове; — с овим се иста позива да у року од шест месеци од данас, или лично овом светом суду предстане, или да садање место свог пребивања означи; јер ће се по истечају рока поступити по постојећим у том погледу законима.

Из седнице консисториалне у Новом Саду 15 (27) новембра 1879. КОНСИСТОРИУМ ПРАВ. ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ.

ОГЛАС

Услед закључка равнатељског вијећа част нам је приобћити да је подписати завод знизио камату на новчане улоге од седам постотаках на шест постотаках.

За све старије новчане уложке ступа такође речена каматна мјера са првим јануаром 1880 у крепост, ако већ прије 6% укамаћење уговорено није. —

У Вуковару 14 децембра 1879.

1—3 **Штедионица у Вуковару.**

НОВИЈЕ.

— После извештаја мешовите комисије заступничког и господског дома аустријског царевинског већа, заступнички дом увео је 8. о. м. последњи пут у претрес обранбени закон и са више од нужне две трећине гласова усвојио га.

— „П. Л.“ телеграфишу из Беча да је руска влада званично пријавила да је Новикова из Беча одазвала и да његово место мисли попунити досадањим рус-

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију“. Српска народна задружна штампарија.